

*Зоран Милошевић**

Институт за политичке студије, Београд

ИСТОЧНИ ПАПИЗАМ И ПОКУШАЈ ПОТЧИЊАВАЊА (ДЕЛА) СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ ФАНАРУ

Сажетак

„Источни папизам“ је један од главних богословских и канонских изазова са којима се суочава савремена православна Црква. Заправо, ради се о искушењу власти, јер васељенски патријарх жели сву власт над православнима, као што је има папа над римокатолицима. У том смислу присталице „источног папизма“ појавиле су се и у Српској православној цркви кроз лик три епископа из САД: Максима, Иринеја и Лонгина. Они су покушали да своје епархије (према обрасцу украјинских) препотчине Фанару. Да би оправдали своје дело иду тако далеко да негирају аутокефалност Српске православне цркве, уносе расколе и сведоче неправославно богословље. За овакву политику имају подршку САД, Европске уније, али и НАТО-а, при чему ова гигантска војна организација не крије да јој је циљ уништење Српске православне цркве (генерал пуковник Френклин Бен Хоџис).

Кључне речи: Српска православна црква, Фанар, источни папизам, САД, власт, првенство у цркви.

* zoran.milosevic@ips.ac.rs, Научни саветник

УВОД

„Источни папизам“ је релативно нов термин који је постао актуелан управо у вези са црквеним догађајима и расколом у Украјини 2018–2019. године. Појам је исто што и папоцезаризам, само што се тиче настојатеља Константинопољске патријаршије – патријарха (Вартоломеја).¹ „Источни папизам“ је један од главних богословских и канонских изазова са којима се суочава савремена Православна црква. Заправо ради се о искушењу власти,² јер васељенски патријарх жели сву власт над православнима, као што је има папа над римокатолицима. Отуда и кованица „источни папизам“.

Ово искушење власти, које је већ довело до великог раскола пре хиљаду година, толико је озбиљно нарушавање православне еклисиологије и канонских основа црквеног живота да представља реалну претњу за свеправославно јединство данас. Посебно забрињава чињеница да присталице обрасца црквеног уређења, по којем је константинопољски патријарх у православној цркви мање-више потпуни аналог папи у Римокатоличкој цркви, све више померају акценат у својој доктрини из области канонског права у област догматског богословља.

Овај јасан тренд нашао је свој најупечатљивији израз у полемичком чланку протопрезвитера Ђорђа Цециса (Константинопољска патријаршија, Швајцарска) који је 16. октобра 2011. на порталу „Амен.гр“ објавио чланак „Ορθόδοξος ‘Εκκλησία’ ή ‘Συνομοσπονδία’ Τοπικών Εκκλησιών“ – „Православна ‘Црква’ или ‘Конфедерација’ помесних цркава“³ Поменути портал се у грчким црквеним изворима сматра блиско повезаним са Константинопољском патријаршијом.

Протојереј Андреј Новиков о томе пише: „Источни папизам је јеретичко учење о примату власти у Православној Цркви, другој према диптиху 1. миленијума хришћанске историје и први (после пада Римске цркве у јерес и њеног одвајања) према диптиху 2. миленијума, називајући себе „првом без премца“ патријаршијом у Константинопољу. Један од камена темељаца овог концепта је богословље коју брани Константинопољ или Фанариоти (названи по истанбулској четврти Фанар, у којој се налази резиденција патријараха) да имају највишу судску и апелациону власт над свим

1 Битва Архистратига Михаила, или Что такое папизм? <https://pravlife.org/ru/content/bitva-arhistratiga-mihaila-ili-chto-takoe-papizm>

2 Протоиерей Андрей Новиков, И вновь о восточном папизме, <https://www.pravmir.ru/i-vnov-ov-vostochnom-papizme/>

3 Исто.

помесним православним Црквама, наиме, да преиспитује судске одлуке других патријарха или настојатеља помесних Цркава и њихових Сабора против епископа и клирика ових Цркава“.⁴ Такође, према овом учењу васељенски патријарх није први међу једнаким, него има власт над осталим патријарсима и црквама.

Једна од најважнијих истина којој учи Јеванђеље јесте да у Цркви нема главних. (Нивкин 2020, 19) „Између апостола и помесних Цркава може се извести аналогија, па стога са сигурношћу можемо рећи да су све Цркве које заједно творе једну васељенску цркву, апсолутно равноправне између себе. Нема прве и нема последње цркве“. (Исто)

Међутим, у Фанару мисле другачије. Наиме, према налазима Нивкина у 20. веку, у Константинопољској патријаршији јавило се мишљење да је она изнад других цркава и да има право да руководи њима. Сам патријарх Вартоломеј каже: „Православље не може постојати без Васељенске патријаршије... Ако Васељенска патријаршија... напусти међуправославну сцену, помесне Цркве ће бити попут оваца без пастира“. (Исто, 20) Архиепископ (ове патријаршије) Елпидофор (најозбиљнији кандидат за наследника Вартоломеја) каже: „Архиепископ Константинопољски и, сходно томе, Васељенски патријарх први је без себи равних“. (Исто) Могуће је пронаћи мноштво сличних цитата у којима се јасно види став епископата Константинопољске патријаршије о томе да је васељенски патријарх, наводно, први у православљу. (Милошевић 2020, 27-39)

Међутим, овим ставовима не иду на руку канони и васељенски сабори. Од Другог до Шестог васељенског сабора јасно си види да Васељенски патријарх има првенство части, али не и власти. Ово се поштовало све до недавно, када се пројавила идеја „источног папизма“.⁵

Према Андреју Власову успостава катедре „источног папе“ је само прелазна форма ка јединству са Римокатоличком црквом.

4 IV Вселенский Собор и теория «восточного папизма», <https://pravoslavie.ru/139286.html>

5 Андреј Власов, У чему се не слажу Фанар и Руска православна црква, у зборнику: Православље и расколи: Како се снаћи?, приредио Зоран Милошевић, Примапром, Бања Лука, 2020, стр. 32 – 42. говори се да је суштина сукоба Фанара и Руске цркве тзв. Равенски конфликт. Године 2007. 13. октобра у Равени одржан је 10. пленарни састанак Заједничке православне-римокатоличке богословске комисије, на коме је најзначајнија расправа вођена о примату у Цркви. Сукоб Константинопољске патријаршије и Москве је настао око питања првенства у Цркви, тачније – изјава да су у првом миленијуму (пре 1054. године) Источне помесне цркве признавале епископа Рима као „протос епископа првенствујуће катедре у цркви“. Ово су потписале све православне цркве, осим Руске, а то је значило велики корак ка признавању римских папа као доминантних у хришћанском свету, стр. 33.

Наиме, Ватикану се жури да се уочи 1700. годишњице Првог васељенског сабора (2025. године) успостави унија између Рима и Константинопоља, те су православне цркве и верници пред дилемом с ким ће, са Фанаром који води следбенике у унију са Латинима, или са православљем које не жели заједништво са јеретичима.⁶ Размишљање Власова има реалну основу, пошто су се фанариотски великодостојници изјаснили за ову политику. На пример, поглавар архиепископије Фанара у САД, архиепископ Елпидофор (Ламбринадис) одржао је предавање „Будућност православно-римокатоличких односа у Сједињеним Државама“ на универзитету Фордхам у Њујорку, на коме се изјаснио за унију са Римом. (Александров 2020, 44-45)

УДАР ЗАПАДНИХ ЦЕНТРА МОЋИ ПРЕКО ФАНАРА НА СРПСКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ

Последња дешавања у Црној Гори, Македонији и САД показују да постоје озбиљне изазови пред Српском православном црквом, при чему је главни „извођач радова“ Фанар, тј. Константинопољска патријаршија.

С обзиром да је проблем са епархијама у САД за сада смирен, потребно је указати на његову суштину (потчињавање епархија у САД Фанару) и не сматрати га решеним, јер није решено питање оних који стоје иза свих ових претњи јединству и уопште опстанку Српске православне цркве. Мислимо на нову позицију Константинопољске патријаршије (даље Фанара) која жели да наметне свог патријарха као источног папу коме су потчињене све православне цркве. За православне Словене предвиђено је да имају у оквиру те јединствене „православне“ Цркве викаријат и језичку аутономију, тј. моћи ће да служе на црквенословенском. Међутим, власт им се одузима, као и статус аутокефалности.⁷ Да ова тврдња није машта показује интервју владике Максима у коме је повукао историјску паралелу између начина добијања аутокефалије Православне цркве Украјине са „аутокефалијом“ Жичке архиепископије за коју је, како се тврди, Растко Немањић (Свети Сава) томос „наводно добио 1219. године од патријарха цариградскога, избеглице у Никеји“.

О томосу који је, наводно, Растко Немањић добио у Никеји –

6 Исто, стр. 47.

7 Mirjana Dragaš, Episkop Maksim iz SPC pravda Vartolomeja i tvrdi da je Sv. Sava nekanonski dobio navodni tomos, <https://www.antenam.net/region/107549-episkop-maksim-iz-spc-pravda-vartolomeja-i-tvr-di-da-je-sv-sava-nekanonski-dobio-navodni-tomos>

не постоје никакви оновремени византијски извори. Нико и никада није оставио сведочење да је тај томос видео, нити је он сачуван барем у препису. Не зна се ни тачна година када је тај наводни томос издат, ни његов садржај, ни који га је неко од избеглих патријарха евентуално потписао, сматра епископ Максим.

Тумачећи даље своје ставове епископ Максим сматра да је аутокефалност српске цркве плод „креативних” закључака (другим речима – фалсификованих) у српској историографији, који нису решили основну дилему – где је тај томос?

Иако заборавља да је Источно римско царство (тзв. Византија) окупирана, нешто касније и Србија од Османлија, а архиве уништене он сматра да је копија томоса морала, као и за све друге цркве, бити сачувана у цариградском архиву и попису (синтагмату, кодексу) помесних цркава – а тамо о „светосавском” томосу нема помена. Свеједно, СПЦ ове године тврди да слави „800 година аутокефалности”.⁸ Ово је, дакле, јединствен пример да један епископ негира своју цркву и поред других доказа о њеној аутокефалности. Ипак, и поред оваквих ставова епископа Максима Централна прослава јубилеја 800 година аутокефалности Српске Православне Цркве у манастиру Жичи 6. октобра 2019. године, али без његовог учешћа.

Наравно, иза ове политике не стоји само Фанар и васељенски патријарх Вартоломеј, него и САД, Европска унија и НАТО. Пре ових бројни амерички геополитичари оптуживали су православље да су реметилачки фактор у успостављању Новог светског поретка. Овој идеологији дао је допринос и амерички геополитичар Бжежински који је у својој књизи „Велика шаховска табла: амерички примат и његови геополитички циљеви” (1997) написао: „После победе над комунизмом потребан нам је распад православља и распад Русије. У томе ће нам помоћи Украјина, где је издаја норма друштвеног морала“. (Vžežinski 2003) На истој равни размишља и други амерички геополитичар Семјуел Хантингтон, за кога је православна цивилизација неприкладна за Нови светски поредак, и зато ову цивилизацију треба променити. (Милошевић 2020, 159) После ових аутора могуће је пратити и друге (дајемо и сликовит цитат генерала Френклина Бен Хоциса), те је јасно да је удар на православље (и

8 Исто. Епископ Максим има и закључке које као да су произашли из кухиње НАТО-а, односно можда је он и био аутор оваквих НАТО закључака. Ево примера – епископ западноамерички Српске православне цркве, Максим Васиљевић, сматра да су „на дан када је у Србију дошао Путин”, СПЦ и власти у Београду заветовале руском председнику да ће агилније следити Руску цркву у сукобу са Цариградом. Све ово епископ Максим изјавио је у интервјуу за портал „Теологија”.

руско и српско) политички мотивисано и организовано од горе поменутог трија (САД, Европска унија и НАТО).

У документу „Моћ перспективе: Зашто је чланство у ЕУ и даље важно на западном Балкану“⁹ (који су, између осталих писали Хавијер Солана и Карл Билт) свештенство се „слика“ најмрачнијим и најназаднијим бојама и оптужује за национализам, конзервативизам, негирање српских ратних злочина, негирање права ЛГБТ заједнице, негирање црногорског националног идентитета, негативан однос према НАТО-у, а на крају следи и најтежа оптужба: „Српска православна црква је уско повезана с Русијом и често је виђена као руски заступник“.¹⁰

Дакле, поред раскола у Македонији и усвајања Закона о слободи вероисповести у Црној Гори којим се омогућава одузимање 650 цркава и манастира власништву Српске православне цркве и њихова предаја тзв. Црногорској православној цркви¹¹ покушано је да се епархије Српске православне цркве у САД, Канади и Јужној Америци издвоје и потчине Фанару. Актери овог удара на СПЦ била су тројица владика: новограчанички Лонгин¹², источноамерички Иринеј и западноамерички Максим. Они су усвојили измене Устава којим се Српска православна црква у Северној, Централној и Јужној

9 Јелена Чалија, Три фронта против Српске православне цркве, Политика, 18. 1. 2020, стр. 1 и 8.

10 Исто.; Упор.: Атака на православие: Запад ополчила не только на Россию, но и на ее основную религию, https://news-front.info/2022/01/25/ataka-na-pravoslavie-zapad-opolchilsya-ne-tolko-na-rossiyu-no-i-na-osnovnyureligiyu/?utm_source=yandex.ru&utm_medium=organic&utm_campaign=yandex.ru&utm_referrer=yandex.ru

11 „Црној Гори је потребно да има сопствену православну цркву како би учврстила свој национални идентитет и супротставила се мијешању из Србије, рекао је за Франс прес председник Црне Горе Мило Ђукановић...“ Види: Ђукановић: Потребна нам је сопствена црква да учврстимо идентитет, Политика, 15. 2. 2020, стр. 4.

12 „Постојање владика са неправославним погледима можда се најбоље одсликава у следећем цитату (настао због пропагирања епископа Максима на Богословском факултету Дарвинове теорије о настанку човека): „Већина свештеника ове епархије потписала је петицију у којој траже од Св. Синода и Сабора да предузму канонске мере против Максима и зауставе га у покушају стварања раскола. Док су свештеници потписивали петицију, владика новограчаничко-средњозападноамерички Лонгин је стајао пред вратима сале и убеђивао свештенике да не потписују петицију „јер немају епископски благослов“. Главни организатори петиције су угледни прота и професор на теолошком факултету Милош Весин и свештеник Саша Петровић из Оклахоме, Небраска, који је тесно повезан са четничким организацијама од којих је чак добио и титулу војводе. Максимови свештеници-шпијуни прота Недељко Лунић и Александар Новаковић такође прискачу у помоћ очајном владици, али не успевају да спрече незадовољно свештенство да бране своју Цркву од јеретика и отпадника. Александар Новаковић је уживо извештавао Максима ко све потписује петицију, док је Недељко Лунић чак звао телефоном свештенике по Калифорнији покушавајући да их убеди да не потписују петицију.“ Види: Ванредна вест: Епископ новограчаничко-средњозападноамерички Лонгин стао на страну „јуде“ Максима!, <http://borbazaveru.info/content/view/11584/77/>

Америци преименовала у Српске православне епархије у САД. Овакав назив имају украјински православци у САД и потчињени су Фанару, што се препознало као циљ и ових нелегалних измена Устава.

Ево како је епископ Максим бранио одлуку измене имена Цркве, позивајући се на светог владика Николаја, при чему подмеће неизговорене речи владике, јер овај није никада тврдио да Српска црква није добила томос, нити је желео да препотчини неку цркву Фанару. Ево цитата: „Међутим, ако ћемо да будемо искрени, тада треба да се сетимо да је о будућој једној Цркви у Америци говорио још пре скоро 70 година Епископ Жички Николај док је боравио у САД. Обратите пажњу шта је он написао: „Можда није далеко време када ће у Америци бити створена једна Православна Црква Америке, у којој ће се ујединити сви православни народи Америке. То ће бити јединствена Православна Црква са једним центром и седиштем црквене власти у Америци. Примећујем и сада код појединих православних народа овде, такву тежњу и такво расположење... Када, Божјим Промислом, дође и сазри време за остварење јединства, биће то радост многих. Не сумњам да ће великодостојници и поглавари наших Цркава, Европе, Азије и Африке, руковођени мудрошћу Светога Духа, показати љубав и разумевање, дајући сагласност и благослов за успостављање једне нове сестринске Цркве у Америци“. Што се нас тиче, додао је негде друго Епископ Николај, „ми Срби желимо да то (стварање једне аутокефалне Цркве у САД) гурнемо што даље у будућност... Али СПЦ треба да је далековидна, и да мисли о будућности свога народа у овој земљи“ (Николајево писмо Епископу Дионисију од 27. 8. 1951, као и писма другим лицима тог времена, затим његов говор на VII Црквено-народном Сабору у Либертивилу 1952, и његов чланак у Сабрана Дела, књ. XIII, стр. 578, Химелстир 1986).

Дакле, та тема јединственог деловања Православне Цркве у Америци није од јуче, нити је њу наметнула садашња генерација епископа и свештеника, него су о њој, као што видите, на врло деликатан и отворен начин размишљали и светитељи, највећи српски црквени умови. Верујем да је деловање садашњег српског епископата у Америци на линији става Св. Владике Николаја, тог најсвестранијег српског културног прегаоца међу епископима XX века, али и целокупне наше Цркве. ¹³

13 Intervju, vladika Maksim: Nema govora o otcepljenju američkih eparhija i pripajanju nekom drugom, neće nas zaustaviti medijski manipulanti, kojih ima i među sveštenicima!, <https://serbiantimes.info/intervju-vladika-maksim-nema-govora-o-otcepljenju-americkih-eparhija-i-pripajanju-nekom-drugom-neze-nas-zaustaviti-medijski-manipulanti-kojih-ima-i-me->

У српској патријаршији промене устава Српске цркве у САД видели су другачије од епископа Максима.

Проблем је настао јер су тројица горе поменутих владика усвојили измене Устава, а да нису позвали на сабор двојицу владика (који су чланови овог тела). Због тога је на пут у САД кренуо и сам покојни патријарх Иринеј у пратњи митрополита загребачко-љубљанског Порфирија (садашњег патријарха), владике шумедијског Јована, члана Светог архијерејског синода и протојереј-ставрофор др Велибор Џомић (стручњак за црквено право). Заказан је сабор у Клирвотеру (фебруар 2020.) који треба да спроведе одлуку Синода СПЦ да се одбаце све раније донете одлуке које се тичу устројства српских православних епархија у САД.¹⁴ Уз свих пет владика, дакле, сабору је присуствовао и патријарх Иринеј.

Црквени сабор главно је законодавно тело Српске православне цркве у Северној, Централној и Јужној Америци, а ванредно заседање 29. фебруара 2020. године у Клирвотеру (Флорида) сазвано је само с једним разлогом: да се спроведе одлука Светог архијерејског синода СПЦ да се „одбаце све одлуке (претходног) црквеног сабора који се тичу устројства српских православних епархија на тој територији“.¹⁵ То је значило да сабор треба да одбаци нови назив „Српске православне епархије у САД“ и врати стари назив или тачније да нема измена Устава СПЦ у Америци, којим је уведен нови назив.

Када су тројица владика усвојила промену назива та вест је одјекнула међу верницима и месецима се анализирао на интернету, јер су промене значиле и измену састава Епископског савета, највише црквено-јерархијске власти СПЦ у Америци, чији би чланови постали само владике из САД. Додуше, највише пажње се посветило промени имена, јер се тиме укида СПЦ. Образложење тројице епископа, Лонгина, Иринеја и Максима, да је нови назив прецизнији јер они нису „црква“ већ „епархије“ пратили су коментари да нови назив оставља простор за спекулације под чијом су јурисдикцијом „српске православне епархије“, јер су, на пример, украјинске православне епархије у САД под јурисдикцијом Васељенске патријаршије.¹⁶

Одлука о промени Устава цркве изненадиле су двојицу

du-svestenicima/

14 Јелена Чалија, Патријарх Иринеј председава сабору у Америци, Политика, 21. 2. 2020, стр. 08.

15 Исто.

16 Исто.

епископа који чине Српску православну цркву у Америци: епископа канадског Митрофана и буеносајреског Кирила. Наима, они су подигли „узбуну“ тако што су њихова писма „процурила“ у јавност, а у њима се поставља питање због чега је донета оваква одлука и зашто Српска црква на америчком континенту више не треба да буде окупљена око једног Устава и у једном Епископском савету? После тога епископ Митрофан обратио се Синоду тражећи да ову одлуку стави ван снаге. Истовремено је обавестио Синод, да ни он ни епископ Кирило нису добили позив на црквени сабор, што се десило први пут откад је на катедри канадских владика.¹⁷

Патријарх Иринеј, по доласку у САД, умиривао је вернике и позивао „да буду верни својој цркви, својој вери“,¹⁸ што је значило и да остану лојални тројци недобронамерних владика, чиме је јасно поручио да неће бити смењени.

Почетком марта дневни лист „Политика“ извештава да је Устав „српских православних епархија у САД“ дефинитивно стављен ван снаге одлуком Црквеног сабора Српске православне цркве у Северној, Средњој и Јужној Америци.¹⁹ Другим речима, на сабору је усвојена одлука Светог архијерејског Синода којом су стављене ван снаге све одлуке Црквеног сабора које се тичу устројства српских православних епархија на том подручју из јула прошле године (2019).

Протојереј-ставрофор др Велибор Џомић, стручњак за црквено право за лист „Политика“, а овим поводом, рекао је следеће: „Легитимна је брига о правној заштити епархија СПЦ у САД, али то се не може чинити на начин који је демонстриран у јулу 2019. године у Чикагу. Устав или било који други општи правни акт није Свето Писмо и може се мењати. Али, мора се поштовати процедура, што није био случај у САД прошле године. Катастрофални правни пропусти су накнадно објашњавани наводом ‘да то и није нови устав’. Спорно је, уз много шта друго и што је то устав ‘прекрштен’ до екзистенцијалне непрепознатљивости“.²⁰ Џомић је даље појаснио да је запањујуће да су владике одштампале измењени и прекрштени устав и пре него што је дошао на дневни ред. Другим речима, били су сигурни у оно што раде. Потом је додао: „То ни Броз није

17 Види: Јелена Чалија, Амерички сабор и одбрана јединства СПЦ, Политика, 28. 2. 2020, стр. 08.

18 Д. Б. Патријарх Иринеј посетио српску парохију у Флориди, Политика, 1. 3. 2020, стр. 05.

19 К. Ђ. Како је одбачен први „октроисани“ устав у историји СПЦ, Политика, 3. 3. 2020, стр. 09.

20 Исто.

радио! То је први ‘октроисани’ устав у историји СПЦ!²¹ На крају прота Велибор Џомић каже: „Једном речју, тај акт је споран и са формалноправне и са материјално-правне стране и зато је данас у депоу црвено-правне историје као пример како се не ради.“²²

ШТА ЗНАМО О ВЛАДИКАМА АУТОРИМА „ОКТРИСАНОГ“ УСТАВА СПЦ?

Владика Максим и његова мајмунологија

Почнимо од владике Максима (Васиљевића), који је рођен 27. јуна 1968. у Фочи.

На интернету²³ се може пронаћи његова беспрекорна биографија достојна каквог „интелектуалног дива“. Међутим, изгледа, како то у БиХ кажу, да је Максим „преучио“ (у неким деловима БиХ се говори „преућио“).²⁴ Није постао православац ни светосавац, него слуга глобалиста.²⁵

21 Исто.

22 Исто.

23 Максим Васиљевић, https://sr.m.wikipedia.org/sr-ec/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BC_%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%99%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%9B

24 „Дабе што је школат кад нема памети“. Селџаци за таквог кажу „преучио“ и сажаливо га гледају. Види: <https://www.kontekst.io/srpski/preu%C4%8Dio>

25 На вишезначно сумњивом Критском сабору епископ Максим се већ „прославио“ својом оданошћу према Патријарху Вартоломеју, дајући му предност у оданости чак и у односу према СПЦ чији је епископ. Овде је интересантно навести један детаљ са хиротоније Епископа Максима. Тада је патријарх Вартоломеј послао тамјан за хиротонију, а Патријарх Павле је пронициљиво упозорио новорукположеног епископа Максима да „упркос грчком

Основну школу завршио у Сарајеву (1983). Богословију Светог Саве у Београду завршио је 1988. Одслужио је војску 1988/89. Студирао је класичну филологију на Филозофском факултету Универзитета у Београду (1990-1992). Дипломирао је на Православном богословском факултету у Београду 1993. са просечном оценом 9,52.

ФРЕСКА СА ЛИКОМ ВЛАДИКЕ МАКСИМА

Као стипендиста Републике Грчке (1995-1997) магистрирао је на Каподистријском универзитету у Атини 1996, а три године касније (1999), на истом универзитету одбранио је докторски рад из области систематског богословља и патристике. Годину дана је провео на постдокторским студијама из области византијске историје и хагиографије у Паризу и на Сорбони (2003/4). Истовремено студирао је теорију и праксу сликања на Француској академији лепих уметности у Паризу (Beaux-Arts). На Православном богословском факултету предаје од 2000. године, најпре у звању доцента (2000-2011), ванредног професора (2011-2016) и редовног професора (2016). Био је асистент (1998-2000), а потом и доцент (2000-2006) за Хришћанску антропологију са социологијом, на Богословском факултету у Фочи (Универзитет у Источном Сарајеву) као и за Византијску филозофију (2001-2002) на Филозофском факултету истог Универзитета. Предавао је Патрологију, Канонско право и Догматику на Теолошком факултету у Либертивилу (САД). Током боравка у Грчкој завршио је иконографске студије под руководством Стаматиса Склириса (Атина 1997-1999) и проучавао византијско појање под руководством Ликурга Ангелопулоса.

Замонашио га је тадашњи Епископ захумско-херцеговачки и приморски Атанасије у манастиру Тврдошу и рукоположио у чин ђакона 18. августа 1996. Био је привремени клирик Јеладске Цркве (Атинска Архиепископија) и ђакон у храму Свете Ирине у Атини 1996-1999. Рукоположен је у чин јеромонаха 19. августа 2001. године у Требињу, а за епископа Хумског хиротонисан у Сарајеву 2004. године. Устоличен за епископа Западноамеричког 2006. у Лос Анђелесу.

Заправо владика Максим постао је познат широј јавности тек

тамјану, треба да памти да је он српски, а не грчки епископ“. На жалост, по свој прилици, Епископ Максим не мари за ово више него разложно упозорење блаженопочившег Патријарха Павла. Види: Ранко Гојковић, Епископ Максим – одушевљени присталица фанатичних експеримената Патријарха Вартоломеја, <http://sabornik.rs/index.php/kolona-urednika/1470-episkopmaksimodusevljenipristalicaavartolomeja>

када је на основу одлуке Синода Српске цркве уклоњен са места редовног професора Богословског факултета.²⁶ Из биографије се, дакле, види да се ради о кабинетском монаху, без опита аскезе и боравка у манастиру, тако да је његово православље веома упитно. (Анђелковић и Недељковић 2021, 9-24) Уосталом шта исповеда епископ Максим Васиљевић познато је на основу његових изјава и поступака.²⁷

Због проблематичности његовог православља парохијани и чланови црквено-школске општине Свете Петке у Сан Маркосу у Калифорнији упутили су писмо патријарху српском Иринеју и епископима у коме траже смену епископа западноамеричког Максима. Шта му замерају?

1. Смену „неподобних свештеника“, који су изграђивали храмове по САД са својим народом и њихово насилно слање, пре времена, у пензију. Уместо њих, почео је да доводи свештенике Американце и себи подобне.
2. Увођење новотарија у богослужење и форсирање енглеског језика, чак и где није потребно.
3. Неконтролисано трошење епархијског новца.
4. Повећавање пореза за парохије.
5. Измену икона у храмовима епархије, на којима су светитељи представљени као страшила и карикатуре. Пред таквим „иконама“ немогуће је молити се.
6. Упућивање православне деце да славе Халовин (тзв. ноћ вештица).

26 Jelena Tasić, Vladika Maksim: Trn u oku Sinoda, _
Скандал на основу који је прелио пуну чашу, а у коме је директно учествовао Епископ Максим. Уочи редовног Архијерејског Сабора СПЦ 2017. године је иницијатива групе грађана који су предлагали да се ревидира изучавање Дарвинове теорије еволуције. Међу потписницима се налазио и велики број угледних људи у Србији, професора, правника, доктора наука, уметника, новинара, као и свештеника (укупно је захтев потписало 166 познатих српских јавних делатника). Као одговор на петицију појавило се отворено писмо са потписом десет предавача православног Богословског факултета у Београду на челу са Епископом Максимом (касније се испоставило да је управо он био аутор и иницијатор поменутог „писма подршке Дарвину“), у коме се захтевао останак Дарвинове теорије у школском систему Србије.

27 Зоран Ђуровић: Шта (не)исповеда епископ Максим Васиљевић?, <https://vidovdan.org/info/zoran-djurovic-sta-neispoveda-episkop-maksim-vasiljevic/>

7. Забрану свештеницима да помињу Ђенерала Дразу Михаиловића и војводу Момчила Ђујућа.
8. Захтева да се поскидају све слике Радована Караџића и генерала Ратка Младића – српских хероја који су најзаслужнији за стварање Републике Српске и за одбрану српског народа од новог усташког геноцида.²⁸

Епископ Максим је, дакле, у православном свету изградио сопствени култ фанариоте, али је на основу његовог рада и неправославног деловања створена и нова синтагма која у једној речју објашњава све што овај епископ ради (аутор синтагме је епископ бачки Иринеј) – мајмунологија!²⁹

ВЛАДИКА ИРИНЕЈ ДОБРИЈЕВИЋ – ОД ЦИА, ТЕМПЛАРА ДО МАСОНА

Следећи владика из САД, који је учествовао у писању „октроисаног устава СПЦ“, тј. желео да своју епархију потчини Фанару јесте Иринеј Добријевић, који има крајње занимљиву неправославну биографију.

Епископ Иринеј је рођен 6. фебруара 1955. године у Кливленду (Охајо, САД) од оца Ђуре и мајке Милице рођ. Свилар. Одрастао је и школован у родном Кливленду где је завршио 12 разреда општег образовања. Од 1973. до 1975. школовао се на Академији уметности у Кливленду. године похађао је Православну богословију светог Тихона, Саут Канан, у Пенсилванији похађао је од 1975. до 1979. Године 1980. започео је студије на Православној теолошкој академији Светог Владимира, Крествуд, Њујорк, и завршио их 1982. године. Атински Центар је похађао 2000. и 2003. године, после чега је добио диплому познавања савременог грчког језика. Након завршених студија на Православној духовној академији светог Тихона са највишом академском оценом, и Академији светог Владимира, примио је звање магистра богословља уз посебне похвале за магистарски рад „Епископ Николај Велимировић: 1921. Мисија у Америци“. Предавао је на познатом „Лајола“ универзитету у Чикагу, а на позив патријарха српског Павла и на Богословском факултету у Београду. Више година је био један од уредника магазина „Стазе

28 Traže smenu vladike Maksima! Vernici iz Kalifornije uputili pismo patrijarhu i episkopima!, <https://informer.rs/vesti/drustvo/436384/traze-smenu-vladike-maksima-vernici-kalifornije-uputili-pismo-patrijarhu-episkopima>

29 Епископ бачки Иринеј, Доле мајмунологија, живела православна теологија!, <https://www.pogledi.rs/forum/thread-4110-post-118908.html#pid118908>

православља“, званичне публикације Српске православне цркве у САД и Канади.

Митрополит средњозападноамерички Христофор га је 15. јануара 1994. рукоположио у чин ђакона у Саборној цркви Васкрсења Христовог у Чикагу. Монашки постриг је примио 18. јануара 1995. у манастиру Светог Саве у Либертивилу и том приликом је добио монашко име Иринеј, по епископу лионском Светом Иринеју. Унапређен је у чин архимандрита 18. јуна 2006.

До избора за епископа аустралијско-новозеландског обављао је функцију референта Светог архијерејског синода и шефа Канцеларије Одбора за Косово и Метохију Светог архијерејског сабора. Носилац је Ордена Вука Караџића III степена којим га је одликовао Светозар Маровић, председник Србије и Црне Горе. Члан је Јасеновачког одбора и Сталног мисијског одбора Светог архијерејског синода и Одбора за Косово и Метохију Светог архијерејског сабора. Имао је запажену улогу као извршни директор Канцеларије за спољне послове Српске православне цркве у Вашингтону. Био је један од кључних учесника у посети верских вођа из САД Југославији 1999. Учествовао је на многим скуповима које је организовала српска заједница у дијаспори. Био је иницијатор повезивања највећих српских организација у Америци.³⁰

Званична биографија, наравно, указује на позитивне моменте његове каријере. Међутим, убрзо по ступању на епископски трон медији су почели да пишу како живи световним животом, а уз то на рачун црквеног новца.³¹ Део раскоши (а не монашког аскетизма) видљив је и у томе што живи у вили од два милиона долара.³² Уз све то медији су објавили информацију да је епископ Иринеј Добријевић сарадник америчке обавештајне службе ЦИА.³³ „Још од 2006, а можда и раније, један од владика СПЦ епископ источноамерички Иринеј Добријевић америчка је кртица унутар Цркве.“³⁴ Како

30 Иринеј Добријевић, https://sr.m.wikipedia.org/sr-ec/Irinej_Dobrijevi%C4%87

31 SINOD SPC ŠALJE INSPEKCIJU U SAD Bura zbog indicija da je episkop Irinej Dobrijević nenamenski trošio novac, <https://www.blic.rs/vesti/drustvo/sinod-spc-salje-inspekciju-u-sad-bura-zbog-indicija-da-je-episkop-irinej-dobrijevic/7tp3404>

32 Vladika Irinej živi u vili od 2 miliona dolara... <https://www.espreso.co.rs/vesti/politika/504685/vladika-irinej-kao-holivudski-glumac-pogledajte-samo-u-kakvoj-vili-zivi-i-karingtoni-da-mu-pozavide-foto>

33 Biljana Bojić, Vladika Srpske Crkve šojun CIA! Tajna dokumenta američke ambasade otkrila mrežu doušnika!, <https://www.republika.rs/vesti/tema-dana/275471/vladika-srpske-crkve-spijun-cia-tajna-dokumenta-americke-ambasade-otkrila-mrezu-dousnika>

34 Види: Архиепископ верески Амвросије, Тајна светости, у зборнику: Светост и идентитет: Улога светаца и светости у формирању идентитета православних народа, приредио Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Београд, 2020, стр. 13-16.

показују тајне депеше амбасаде САД у Београду које су процуриле захваљујући Викиликсу, он је информисао газде у Вашингтону о свему што се догађа у СПЦ, али и у државном врху и политичким партијама, у шта је као црквени великодостојник и те како имао увид“.³⁵

Интересантно је, такође, да епископу Иринеју нису страна ни нека (полу)тајна и окултна друштва попут припадности темпларима и масонима.³⁶

Владика Иринеј (Добријевић) важи за контроверзну личност за коју круже приче да је темплар, са крајње чудном биографијом, а његово увођење у монашки ред и напредовање у чину трајало је свега 12 дана. Према информацијама из других извора све се одвијало другачије. „На овом месту вреди се подсетити да је Иринеј Добријевић свој пут од искушеника до јеромонаха, који може да траје и до деценије, прошао у невероватно кратком року: за девет дана или 216 сати! Да постане епископ било му је потребно 11 година (због отпора правоверних епископа), све док извесни „ентитети“ (како би се епископ Иринеј изволео изразити) нису успоставили контролу над врхом СПЦ“.³⁷

После незапамћеног скандала у цркви Св. Архиђакона Стефана у епархији Кизборо у Мелбурну, када је дозволом црквених власти сала православне цркве претворена у џамију и након што су медији у Србији оштро реаговали на ову вест, владика Аустралијско-новозеландски Иринеј (Добријевић), суспендовао је свештеника Чедомира Видеканића, као главног кривца за поменути скандал. Муслиманске реликвије избачене су из сале коју је сам владика наново освештао. Међутим, страсти у Аустралији се нису смириле. Новинари Бест портала контактирани су од стране незадовољних православних верника из Мелбурна. Они као кривца за овај скандалозни чин наводе искључиво владика Иринеја. Вођени овом реакцијом покушали су да сазнају ко је заправо владика Иринеј (Добријевић) и дошли су до важних сазнања. Владика Иринеј је, према тврдњи аустралијских Срба, директно одговоран за претварање сале СПЦ у џамију и да то стање није од јуче, документујемо видео снимцима муслиманских верских окупљања у поменутој сали у протеклих неколико година. Да би „испеглао“

35 Исто.

36 Злочинења агента ЦИА-е и масона Иринеја Добријевића се наставља, _; Упоредити.: Владика Иринеј Добријевић близак пријатељ Клинтона и Олбрајтове и темплар?, <http://borbazaveru.info/content/view/7312/105/>

37 Уредништво: Конспиративно екуменистичко братство епископа Иринеја Добријевића, <http://borbazaveru.info/content/view/6290/77/>

ствар, владика је суспендовао свештеника Видеканића, који је према тврдњама извора ТВ Бест-а у Мелбурну – његов зет! Напослетку се поставља питање ко је заиста владика Иринеј (Добријевић), човек који ни по спољном изгледу, са својом „фазонираном“ брадицом, нити понашањем не заслужује да носи звање епископа Српске православне цркве?

ОТКУД НА ВРАТУ ЈЕДНОГ ПРАВОСЛАВНОГ ВЛАДИКЕ ОБЕЛЕЖЈА ТЕМПЛАРА?

Када је Добријевић стигао на чело епархије у Аустралији одмах је енергично наступио, бирајући себи подобне сараднике и отворено се сукобио са свима који нису прихватили његове методе страховладе. У кратком времену избацио из СПЦ више људи него сви његови претходници, а ако би се Управе црквеношколских општина усудили да га макар питају зашто доноси нове законе и прописе избацујући људи из Управе завршавали су на суду или на стубу срама оних који су били одани новом епископу, и којима је годило да буду председници или секретари, како то раде сви који желе апсолутну власт. (Милошевић 2020, 350-369) Владика Иринеј је у управе бирао себи одане, који су као и већина наших људи у дијаспори недовољно образовани и најчешће имају завршен курс енглеског.

Тако је владика Добријевић, чија је биографија потпуно празна од 1975. до 1994. показао зашто је, у ствари, дошао у Аустралију: Да поништи „помирење“ патријарха Павла (са православним Србима у дијаспори, настало после успостављања комунизма у Југославији) и да имовину цркава, која је по аустралијским законима њихова, пренесе на себе на начин да је тражио од цркава да докаже о власништву не држе више у архивима општина него да се предају њему лично. На покушаје отпора, реаговао је насилнички и ваљда супротно свим канонима, имао је своје организоване тимове који су нападали старе чланове, избацивали их из цркава и који су мењали кључеве брава да би уместо свештеника који су показивали отпор послове обављали његови свештеници.³⁸

Његов живот углавном се своди на пријеме и свечаности. Добријевић је „открио“ и нове духовне обичаје, међу којима и славље његовог имендана сваке године, уз трошкове од неколико стотина хиљада аус-долара. Изигравао је Бога који се, ето, спустио

38 Pismo iz Adelaide: Konačno dolijao lopov u mantiji, <https://portalforum.rs/blog/2022/01/14/pismo-iz-adelaide-konacno-dolijao-lopov-u-mantiji/>

међу Србе Аустралије, овековечио је у једној цркви самог себе иконом, коју је назвао, “Преосвећени владика Иринеј који је усрећио и помирио посвађану браћу у Аустралији”.

Наравно, огромни судски трошкови су почели узимати свој данак, па је почело нестајати новца, а дугови су се гомилали, посебно у изузетно скупим судским споровима које је владика водио против побуњених црквених општина, али и појединаца који нису хтели да слушају његова наређења и који су пред Судом Аустралије, успешно обновили Слободну српску православну цркву, која нема никакве везе с црквама које су остале верне Иринеју и његовим захтевима. Тиме је и службено потврђен највећи раскол међу Србима Аустралије, о чему из Београда никад није стигла ни једна једина реч.³⁹

39 Исто.

ЕПИСКОП ЛОНГИН ФАНАРИОТСКИ

„Чудан је животни пут владике Лонгина. Сав његов живот је закулисана игра. Из своје далматинске епархије за време рата 1992. године побеглао је у далеку Аустралију где га ни један метак ни случајно неће наћи. ‘Спасао се’ са црквеном касом, остављајући своју паству ‘вуковима’. Није се појавио за све време трајања рата. др Десанка Крстић, Крстовдан 2019, Торонто

Трећи владика који је желео да се потчини Фанару јесте Лонгин (световно Момир Крчо), епископ новограчаничко-средњозападноамерички. Бивши је епископ за Америку и Канаду Митрополије новограчаничке (1999—2009), епископ далматински (1992—1999), епископ аустралијско-новозеландски (1986—1992) и викарни епископ моравички (1985—1986).

Рођен је 1955. у Олову на Крушчању, од родитеља Станоја и Анђе рођ. Јовановић. Основну школу је похађао у Оловским Лукама, да би затим завршио Богословију Св. Три Јерарха у манастиру Крка. Примио је монашки завјет мале схиме као ученик петог разреда богословије. Монашење је извршио тадашњи епископ далматински г. Стефан (1975). Исте године рукоположен је у чин ђакона, а затим и у јеромонаха. Упућен је у Московску духовну академију гдје је био од 1975. до 1979, да би исту завршио са степеном кандидата богословља.

Након студија службовао је у Епархији зворничко-тузланској као секретар Епархијског управног одбора. Године 1983. постаје суплент у Богословији Св. Три Јерарха у манастиру Крка. На засједању Светог архијерејског сабора у мају 1985. изабран је за викарног епископа моравичког и хиротонисан 20. октобра исте године. У мају 1986. изабран је за епископа аустралијско-новозеландског гдје је остао шест и по година. На Светом архијерејском сабору (1992), на молбу патријарха српског Павла, владика Лонгин се примио дужности епископа далматинског. Боравио је у манастиру Крка и предавао у Богословији. Послије пада Републике Српске Крајине владика Лонгин са Богословијом из манастира Крка борави на Дивчибарама код Ваљева. Помагао је епископу шабачко-ваљевском г. Лаврентију у епархијским пословима.

Одлуком патријарха српског Павла постављен је за његовог помоћника у администрирању Епархијом за Америку и Канаду Новограчаничке митрополије у јулу 1997. године. У мају 1998. постављен је за администратора Епархије за Америку и Канаду,

а у мају 1999. изабран је од Светог архијерејског сабора за сталног епископа Епархије за Америку и Канаду Новограчаничке митрополије. На овај епископски трон је устоличен 14. октобра 1999. Сходно одлуци Светог архијерејског сабора Српске православне цркве од 21. маја 2009. извршена је арондација епархија Српске православне цркве на територији Сједињених Америчких Држава и Канаде. Формирана је Епархија новограчаничко-средњозападноамеричка, као и Митрополија либертивилско-чикашка, Епархија источноамеричка, Епархија западноамеричка и Епархија канадска. Владика Лонгин је сходно стању након арондације постао епископ новограчаничко-средњозападноамерички.⁴⁰

Каријера епископа Лонгина је веома интересантна. Почнимо од Аустралије. Кад је, после Аустралије, требао да се „устоличи” у Слободној Српској цркви -Новограчаничкој Митрополији представљао се као неко долази из четничке породице што је национална емиграција поверовала. Десанка Крстић наводи да је за ову ситуацију био одговоран митрополит Амфилохије који га је послао у Новограчаничку митрополију и, по њеном мишљењу, „потурио га“ да растура не само Новограчаничку Митрополију већ и националну емиграцију.

Како год, са Лонгином је у Слободну српску цркву, Новограчаничку Митрополију, дошао и нови Устав који је требало да њени верници прихвате а који је био наговештај укидања и разарања Митрополије. Према новом Уставу: Новограчаничка митрополија је требало да се подели сестринским епархијама; да се уведе контрола над црквеном имовином; комплетна власт и духовна и административна се пренесе у руке владика. Све у свему, требало је да се битно смањи учешће народа као делегата Сабора што би наликовало једном клерикалном римокатоличком уставу у коме је народно учешће видно смањено. Наравно да делегати Слободне цркве нису хтели да прихвате своје растурање и контролу имовине која им је већ једанпут била одузета 1963. године.⁴¹

Године 2019. епископ Лонгин је примио делегацију Фанара. Епископ Средњезападно-амерички Лонгин примио је новопостављеног Архиепископа Цариградске патријаршије за Америку Елпидофороса у манастиру Св. Саве - највећој српској светињи ван Србије, после Хиландара!

„Откуда то да овај опаки фанарски екстремиста посети баш

40 Лонгин Крчо, https://sr.m.wikipedia.org/sr-ec/%D0%9B%D0%BE%D0%B-D%D0%B3%D0%B8%D0%BD_%D0%9A%D1%80%D1%87%D0%BE

41 Исто.

епископа Лонгина и манастир Св. Саве и то баш сада пре одржавања Црквено-народног сабора у манастиру Нова Грачаница?! Лонгин каже да је дошао да се ‘поклони’ моштима Св. Мардарија и да посети први српски манастир у Америци. Да ли су то заиста прави мотиви ове посете? Колико треба бити наиван па поверовати да је висока делегација Фанариота заиста дошла да се поклони моштима једног српског светитеља (или варварског по фанарској терминологији) када знамо да Фанариоти не поштују ни Св. Саву, којег ни после 8 векова немају у свом календару?! Изгледа да је мотив и циљ ове посете био сасвим другачији. Очигледно је да је својом осионом и надменом посетом Елпидофорос хтео Лонгину да стави до знања да више не може седети на две столице, а уједно желео је да обележи ‘своју територију’, односно да покаже да ће Српска православна црква у Америци постати прва жртва новог фанарског освајања, као што се десило у Украјини. Такође, желео је да Лонгину одреди ‘смернице рада’ на предстојећем Црквено-народном сабору и да спречи свако супротстављање још једном фанариотском разбојништву.⁴²

Оно што је, међутим, изазвало додатну пажњу јесте заједничка фотографија.

Кажу да слика говори много више од речи, а ево и једног савршеног примера који је објављен на порталу „Борба за веру“:

„Погледајте само какав је став заузео Елпидофорос и какав му је израз лица. На његовом лицу се види нескривена осионост и гордост. Несумњиво је да он на овој слици одаје утисак да је он газда и да има остале под својом влашћу. Његово лице са једва приметним злурадним осмехом је лице освајача који је сигуран у победу.

За тим погледајте епископа Лонгина – он делује снуждено,

42 Према: Епископ Лонгин поданички примио високу фанариотску делегацију, <http://borbazaveru.info/content/view/11868/77/>

понижено и утучено, док га са стране његов нераздвојни пратилац и пријатељ-ипођакон студиозно стреља очима. Његов плави сако готово савршено се уклапа у плаву боју бездана, па изгледа као да је део фреске.

А онда погледајте само шта се то налази иза, односно изнад Лонгина и његовог ипођакона – налази се фреска Страшног Суда и детаљи мучења грешника у паклу. Изнад Лонгинове главе види се страшна змија која као да се спрема да му ‘попије очи’ сваког момента. Изнад змије види се анђеоло који у пакао гура калуђере и једног епископа! Пошто се ова посета фанариотских разбојника десила у понедељак по Ивањдану, ту је и икона Св. Јована Крститеља који као да виче иза сабраних епископа: ‘Покајте се за своје грехове и не чините оно што сте наумили!’

Заиста, ништа се не дешава случајно и да су учесници овога злослутног сусрета бирали где ће се сликати, не би прикладније место изабрали....

И тако, Лонгин који је се недавно клео на верност Србству на прослави Видовдана у организацији Српске Народне Одбране у Чикагу, сада показује неко сасвим друго лице. Од како се распламсала црквена криза у Украјини почео је као про-руски ‘хард-лајнер па је чак игнорисао Грке и није са њима саслуживао у Недељу Православља, већ је овај празник прославио само са Русима. Онда је за то примио пацке ‘одозго’ па је за тим прешао у заштиту самопроглашеног потомка мајмуна и фанарског агента Максима Васиљевића на заседању Синедриона у Београду, а сада је понизно – поданички примио Фанариоте и то у манастиру Св. Саве.⁴³

ЗАКЉУЧАК

Покушај током 2020. године тројице српских епископа Максима, Иринеја и Лонгина да издвоје своје епархије из састава Српске православне цркве завршен је неуспехом. Међутим, ни један од именованих владика није одстрањен са катедре, а разлога за то има не само због анализираних политике препотчињавања Фанару, већ и због негирања аутокефалности Српске православне цркве. Када се сагледа њихова „пастирска“ делатност јасно се види да њих не интересује првенствено православно богословље, канони, а ни верници, те има оправданих разлога за помисао да су у праву они који препоручују ако не њихово рашчињавање, онда бар удаљавање са катедре владика.

РЕФЕРЕНЦЕ

- Архиепископ верејски Амвросије, Тајна светости, у зборнику: *Светост и идентитет: Улога светаца и светости у формирању идентитета православних народа*, приредио Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Београд, 2020.
- Александров, Кирил: Унија са римокатолицима од архиепископа Елпидофора, у зборнику: *Баук фанариотизма кружи православљем*, приредио Зоран Милошевић, Примапром, Бања Лука, 2020.
- Анђелковић, Петар М./ Недељковић, Радица М.: Бег од светог савременог човечанства, у зборнику: *Светост и дух времена*, приредио: Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Удружење Милош Милојевић, Београд, 2021.
- Атака на православие: Запад ополчила не тољко на Русију, но и на ее основну религију,
- Bojić, Biljana: Vladika Srpske crkve špiju CIA! Tajna dokumenta američke ambasade otkrila mrežu doušnika!, <https://www.republika.rs/vesti/tema-dana/275471/vladika-srpske-crkve-spijun-cia-tajna-dokumenta-americke-ambasade-otkrila-mrezu-dousnika>
- Битва Архистратига Михаила, или Что такое папизм?
- Bžežinski, Zbignjev: *Velika šahovska tabla*, Romanov, Вања Лука, 2003.
- Власов, Андреј: У чему се не слажу Фанар и Руска православна црква, у зборнику: *Православље и расколи: Како се снаћи?*, приредио Зоран Милошевић, Примапром, Бања Лука, 2020.
- Vladika Irineje živi u vili od 2 miliona dolara... <https://www.espresso.co.rs/vesti/politika/504685/vladika-irinej-kaoholivudski-glumac-pogledajte-samo-u-kakvoj-vili-zivi-i-karingtoni-da-mu-pozavide-foto>
- Ванредна вест: Епископ новограчаничко-средњозападноамерички Лонгин стао на страну 'јуде' Максима!, <http://borbazaveru.info/content/view/11584/77/>
- Гојковић, Ранко: Епископ Максим – одушевљени присталица фанатичних експеримената Патријарха Вартоломеја,
- Dragaš, Mirjana: Episkop Maksim iz SPC pravda Vartolomeja i tvrdi da je Sv. Sava nekanonski dobio navodni tomos,

- Д. Б. Патријарх Иринеј посетио српску парохију у Флориди, *Политика*, 1. 3. 2020.
- Ђуровић, Зоран: Шта (не)исповеда епископ Максим Васиљевић?,
- Ђукановић: Потребна нам је сопствена црква да учврстимо идентитет, *Политика*, 15. 2. 2020.
- Епископ Лонгин поданички примио високу фанариотску делегацију,
- Епископ бачки Иринеј, Доле мајмунологија, живела православна теологија!,
- Закулисна игра владике Лонгина – Фанарски Лонгин,
- Злочињења агента ЦИА-е и масона Иринеја Добријевића се наставља, <http://borbazaveru.info/content/view/11720/>;
Упор.: Владика Иринеј Добријевић близак пријатељ Клинтона и Олбрајтове и темплар?,
- Иринеј Добријевић,
- Intervju, vladika Maksim: Nema govora o otcepljenju američkih eparhija i pripajanju nekom drugom, neće nas zaustaviti medijski manipulanti, kojih ima i među sveštenicima!, <https://serbiantimes.info/intervju-vladika-maksim-nema-govora-o-otcepljenju-americkih-eparhija-i-pripajanju-nekom-drugom-neece-nas-zaustaviti-medijski-manipulanti-kojih-ima-i-medu-svestenicima/>
- К. Ђ. Како је одбачен први „октроисани“ устав у историји СПЦ, *Политика*, 3. 3. 2020.
- Лонгин Крчо, https://sr.m.wikipedia.orgsr-ec/%D0%9B%D0%B%D0%BD%D0%B3%D0%B8%D0%BD_%D0%9A%D1%80%D1%87%D0%BE
- Максим Васиљевић, https://sr.m.wikipedia.orgsr-ec/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BC_%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%99%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%9B
- Милошевић, Зоран: Мржња, идентитет и православље: Прилог проучавању улоге светости и светаца у формирању идентитета православних народа, у зборнику: *Светост и идентитет: Улога светаца и светости у формирању идентитета православних народа*, приредио Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Београд, 2020.
- Милошевић, Зоран: Самоубиствене амбиције Фанара, у зборнику: *Баук фанариотизма кружи православљем*,

- приредио Зоран Милошевић, Примапром, Бања Лука, 2020.
- Милошевић, Зоран: Зашто православље смета Новом светском поретку?, у зборнику: *Православље и расколи: Како се снаћи?*, приредио Зоран Милошевић, Примапром, Бања Лука, 2020.
- Новиков, Протоиерей Андрей: И вновь о восточном папизме, <https://www.pravmir.ru/i-vnov-o-vostochnom-papizme/>
- Нивкин, Ярослав: Ко је у праву?, у зборнику: *Православље и расколи: Како се снаћи?*, приредио Зоран Милошевић, Примапром, Бања Лука, 2020.
- Pismo iz Adelaide: Konačno dolijao lopov u mantiji, <https://portalforum.rs/blog/2022/01/14/pismo-iz-adelaide-konacno-dolijao-lopov-u-mantiji/>
- Sinod SPC šalje inspekciju u SAD. Bura zbog indicija da je episkop Irinej Dobrijević nenamenski trošio novac, <https://www.blic.rs/vesti/drustvo/sinod-spc-salje-inspekciju-u-sad-bura-zbog-indicija-da-je-episkop-irinej-dobrijevic/7tp3404>
- Tasić, Jelena: Vladika Maksim: Trn u oku Sinoda, <https://www.danas.rs/ljudi/vladika-maksim-trn-u-ok-u-sinoda/>
- Traže smenu bladike Maksima! Vernici iz Kalifornije uputili pismo patrijarhu i episkopima!, <https://informer.rs/vesti/drustvo/436384/traze-smenu-vladike-maksima-vernici-kalifornije-uputili-pismo-patrijarhu-episkopima>
- Уредништво: Конспиративно екуменистичко братство епископа Иринеја Добријевића, <http://borbazaveru.info/content/view/6290/77/>
- Чалија, Јелена: Три фронта против Српске православне цркве, *Политика*, 18. 1. 2020.
- Чалија, Јелена: Патријарх Иринеј председава сабору у Америци, *Политика*, 21. 2. 2020.
- Чалија, Јелена: Амерички сабор и одбрана јединства СПЦ, *Политика*, 28. 2. 2020.
- IV Вселенский Собор и теория «восточного папизма», <https://pravoslavie.ru/139286.html>

Зоран Милошевич

ВОСТОЧНЫЙ ПАПИЗМ И ПОПЫТКА ПОДЧИНИТЬ СЕРБСКУЮ ПРАВОСЛАВНУЮ ЦЕРКОВЬ ФАНАРУ

Резюме

„Восточный папизм“ - один из главных богословских и канонических вызовов, стоящих перед современной Православной Церковью. На самом деле это искушение властью, потому что Вселенский Патриарх хочет всей власти над православными, как Папа Римский над католиками. В этом смысле сторонники «восточного папизма» появились и в Сербской Православной Церкви в лице трех епископов из США: Максима, Ириней и Лонгина. Фанару они пытались подчинить свои епархии (по украинскому образцу). Чтобы оправдать свою работу, они доходят до того, что отрицают автокефалию Сербской Православной Церкви, вводят расколы и свидетельствуют о неправославном богословии. У них есть поддержка США, Евросоюза и НАТО для этой политики, и эта гигантская военная организация не скрывает, что ее целью является уничтожение Сербской Православной Церкви (генерал-полковник Франклин Бен Ходжис).

Ключевые слова: Сербская Православная Церковь, Фанар, восточный папизм, США, правительство, церковно првенство.

* Овај рад је примљен 17. маја 2022. године, а прихваћен на састанку Редакције 25. јула 2022. године.